

To'xtabayev A.Sh.

A R X I V ATAMASHUNOSLIGI

USLUBIY KO'RSATMA

(amaliy mashg'ulotlar uchun)

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
Oliy va O'rta Ma'nosli Ta'lim Vazirligi
NAMANGAN DAVLATI UNIVERSITETI

ARNIUSHI NOSHIK KAFEDRASI

ARNI VA MASHI NOSHIKI

tanidan

AMALIY MASHG'ULOTLAR UCHUN

USLUBIY KO'RSATMA

Ushbu uslubiy ko'rsatma Namangan Davlat universitetining o'quv-uslubiy kengashi tomonidan 2017 yil 29-avgustda 1-sonli yig'ilishida tasdiqlangan "Arxiv atamashunosligi" fanining na'munaviy dasturi talablari asosida ishlab chiqildi.

Mazkur uslubiy ko'rsatma oliy o'quv yurtlari Arxivshunoslik ta'lim yo'nalishining bakalavriat bosqichi talabalari uchun tayyorlangan bo'lib, unda arxivshunoslik ta'lim yo'nalishi o'quv rejasidagi fanlarga oid atamalar bo'yicha bilimlar, ko'nikma va malakalar berish belgilab berilgan.

Ma'sul muharrir: **A. A. Sarimsoqov**
tarix fanlari nomzodi

Taqrizchilar: **Boltabayev S.**
tarix fanlari nomzodi, dotsent
N. Dexkanov
tarix fanlari nomzodi, dotsent

Uslubiy ko'rsatma Namangan davlat universiteti o'quv-uslubiy kengashining 2017-yil 20-sentabrdagi 2-sonli yig'ilishida muhokama qilinib, nashrga tavsiya etilgan.

A. To'xtabayev

Arxiv atamashunosligi (Amaliy mashg'ulotlar uchun uslubiy ko'rsatma),
Namangan, 2017 y. b.

« Namangan davlat universiteti

KIRISH

Mustaqillikka erishganimizdan so'ng ijtimoiy fanlarni rivojlantirish yo'lida ta'lim sohasida ham ko'pgina islohatlar amalga oshirildi. Bunga misol qilib 1997-yilning 29-avgustida qabul qilingan "Kadrlar tayyorlash milliy dasturni" qabul qilinishini ta'kidlashimiz mumkin. Fanlarni o'zlashtirishda atamalar muhim ahamiyatga ega. Atamalarni maxsus fan terminologiya (atamashunoslik) o'rganadi. Arxiv atamashunosligi fani ham aynan shu sohaga oid barcha atamalarni o'rganishni maqsad qilgan.

"Arxiv atamashunosligi" fani Arxivshunoslik sohasi hamda ish yuritishni chuqur tushunish, tahlil va tadqiq etishni o'z oldiga vazifa qilib olgan. Arxivshunoslikka oid atamalarni chuqur o'rganish va tanishtirish orqali zamonaviy talablarga javob beruvchi malakali arxivshunos va tarixchi mutaxassislarni tayyorlashga xissa qo'shishdan iborat.

"Arxiv atamashunosligi" fanidan amaliy mashg'ulotlar uchun tayyorlangan ushbu uslubiy ko'rsatma Davlat va davlat muassasalari tomonidan amalga oshirilayotgan islohatlarni xarqimiz tomonidan qanday qabul qilinayotganligini tahlil etishdan iboratdir.

Arxiv sohasiga tegishli barcha fanlar hamda tarix, falsafa, informatika kabi fanlarda o'rganiladigan muammolarning umumiyligi bilan bir-biriga bog'langan. O'quv-uslubiy majmuada berilgan mavzular ma'ruza, seminar shaklida olib boriladi, shuningdek, fanning dolzarb masalalari mustaqil ish sifatida talabalarga o'zlashtirish uchun beriladi. Fan zamonaviy pedagogik texnologiyaning "Bumerang", "Aqliy hujum", "Chumoli uyasi" singari uslublari orqali hamda mavzu bo'yicha tayyorlangan taryatma materiallar bilan o'tkaziladi.

Arxiv atamalarni izohini mustaqil va zamonaviy fikrlash, arxiv ma'lumotlarni ilmiylik, tarixiylik, xolislik asosida o'rganish, Arxiv hujjatlarini, tarixiy manbalarni mustaqil o'rganish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

"Arxiv atamashunosligi" fani bo'yicha tuzilgan mazkur uslubiy majmuada DTS va fanning namunaviy o'quv dasturida keltirilgan mavzular asosida tuzildi.

Mazkur uslubiy ko'rsatma seminar mashg'ulotlari mavzulari va ularning qisqacha mazmuni, mavzu rejalari, tayanch konspekti, mavzuga doir tavsiya etilayotgan adabiyotlar ro'yxati, seminar mashg'ulotlarni o'tishda qo'llash mumkin bo'lgan pedagogik texnologiya, mustaqil ish, test va atamalar izohli lug'atini o'z ichiga oladi.

I-mavzu: Kirish. Arxivlarning umumiy tarixi va hozirgi zamon jahon etakchi arxivlarga oid atamalar

Reja

1. Kirish.
2. Arxivlarning umumiy tarixiga oid atamalar
3. Hozirgi zamon jahon etakchi arxivlarga oid atamalar

Qadimgi davlatlarda hujjatlarni yozib qoldirish texnologiyalari. Kohinlar arxivlari. Shoh saroyi va shaharlar arxivlari. Harbiy majburiyat, xalqaro shartnoma va boshqa turdagi hujjatlar. Mansabdor shaxslarning hisobot hujjatlari. Shaxsiy mulklarning ko'payishi. Ularning ish yuritish hujjatlari.

Arxiv- kutubxonalar. Arxivshunos olimlarning arxiv-kutubxonalar haqidagi ilmiy qarashlari. Qadimgi Sharq davlatlaridagi hukmdorlar kutubxona-arxivlari. Qadimda Xitoy va Yaponiyada saroylar qoshidagi arxivlar.

Janubiy-g'arbiy va Markaziy Osiyo mamlakatlari arxivlari. Birinchi jahon urushidan so'ng Turkiyada siyosiy ahvol va uning arxiv sohasiga ta'siri. Arxivlar to'g'risidagi qonunning qabul qilinishi. Turkiya Markaziy arxivi va uning tarkibidagi hujjatlar. Turkiyada ikkinchi jahon urushidan so'ng arxiv sohasidagi islohotlar, qabul qilingan qonun hujjatlari. Turkiyada zamonaviy arxiv ishini tashkil etish muammolari.

Xalqaro arxivlar kengashi (XAK) faoliyati. 1948 yilda "Xalqaro arxivchilar kengashi"ning tashkil etilishi. XAKning asosiy tuzilishi. XAKning hududiy bo'limlari. YevroOsiyo hududiy bo'limi va uning bo'limlari. Xalqaro arxivlar kengashi Yevro-Osiyo hududiy bo'linmasining maqsad va vazifalari. O'zbekiston Respublikasi "O'zarxiv agentligi"ning Yevro-Osiyo hududiy bo'limiga a'zo bo'lishi va YevroOsiyodagi arxiv kengashi yig'ilishlaridagi ishtiroklari. O'zbekiston Respublikasining arxiv sohasidagi xalqaro aloqalari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: "Aqliy hujum", "O'z-o'zini nazorat", "Klaster", "Birgalikda o'rganamiz", "O'ylang - juftlikda ishlang - fikr almashing"

Асосий адабиётлар:

1. Алексеева Г.В., Афанасьева Л.П., Бурова Е.М. // под редакцией профессор Колова В.П., Архивоведения. – М.: ПрофОбрИздат, 2002.
2. Бржостовская Н.В. Архивное дело в странах Европы и Америки в период капитализма. Т-2. – М., 1957.
3. Бржостовская Н.В. Архивы и архивное дело в зарубежных странах (история и современная организация). Учебная пособия. – М.: МП ИАН, 1971.
4. Чориев Ш.Ш. Арxivларнинг умумий тарихи ва hozirgi zamon jahon etakchi arxivlari. Ўқув-услубий мажмуа. – Т., 2010.
5. Тўхтабаев А.Ш., Аббасов Б. Архив атамалари лугати. НамДУ, 2017.

2-mavzu: O'zbekistonning asosiy arxivlari va arxiv ishi tarixiga oid atamalar

Reja

1. O'zbekistonning asosiy arxivlari oid atamalar
2. O'zbekistonning arxiv ishi tarixiga oid atamalar

Arxiv atamasi Arxiv hujjati tushunchasi. O'zbekiston hududidagi ilk arxivlar. O'rta asrlarda arxiv ishi. O'rta Osiyo xonliklar davrida arxiv ishi. Rossiya imperiyasi davrida Turkistonda arxiv ishi. Turkiston ASSRda arxiv ishi. Sobiq Ittifoq davrida O'zbekistonda arxiv ishi. Mustaqil O'zbekistonda arxiv ishi. O'zbekiston Respublikasi arxivlari tizimi. O'zbekiston Respublikasi Markaziy davlat arxivi. O'zbekiston Respublikasi Kino, surat va ovozli hujjatlar Markaziy davlat arxivi. O'zbekiston Respublikasi Ilmiy-texnika va tibbiyot hujjatlari Markaziy davlat arxivi. Qoraqalpog'iston Respublikasi Markaziy davlat arxivi. Hududiy davlat arxivlari. Mustaqil O'zbekistonda arxiv ta'limi va O'zbekiston arxivchilarning xalqaro aloqalari.

Mustaqil O'zbekistonda arxiv ishi. Sobiq Ittifoq parchalanishining respublika arxiv ishiga ta'siri. 1992 y. MDH davlatlari arxiv muassasalari rahbarlarining uchrashuvi. Arxiv tarmog'armalari yaxlitligini ta'minlash bo'yicha kelishuv. Mustaqillik yillaridagi boshqaruv tizimidagi tub o'zgarishlar. Davlat va nodavlat fondlarning tashkil etilishi. Idoralararo shahar va tuman arxivlari tarmog'ining kengayishi. "O'zarxiv" agentligining respublika arxiv ishini yanada rivojlantirish sohasidagi faoliyati. "O'zarxiv" agentligining tashkiliy tuzilmasi.

O'zbekiston Respublikasi arxivlari tizimi. O'zbekiston Respublikasidagi arxivlar. Bugungi kunda O'zbekiston Respublikasi davlat arxivlari tizimi. Arxiv ish yuritishda javobgarlik. Respublika ahamiyatidagi arxivlar. Mahalliy arxivlar. Hududiy arxiv ishi. boshqarmalari. Viloyat arxivlari. Viloyat arxivlarining filiallari.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi "Maxsus komissiya" faoliyatida xalqaro hamkorlik. Yurtimiz tarixiga doir noyob arxiv hujjatlarini aniqlash va ulardan nusxalar olib kelishdagi amaliy tadbirlar. Komissiya faoliyati natijasida amalga oshirilgan ishlar. O'zbekiston arxivchilarining xalqaro aloqalari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *"Aqlli hujum"*, *"O'z-o'zim nazorat klaster"*, *"Birgalikda o'rganamiz"*, *"O'ylang - jiftlikda ishlang - fikr almashing"*

Asosiy adabiyotlar:

1. Адимов И., Орташев Ф., Бутаев А. Архившunosтик. Ўқув кўрсатма. Т.: Шарк, 1997.
2. Адимов И.А. Архившunosтик. Ўқув кўрсатма. Андижон, А.Д.У., 2008.
3. Жумаев А.А. Орта Осиё ва Ўзбекистонда архив иши тарихи. Ўзбекистоннинг асосий архивлари - I., 2010.
4. Тўхтабаев А.Ш., Аббасов Б. Архив атамалари. Ўзати. НамДУ, 2017.

3-mavzu: O'zbekistonning davlat muassasalari tarixiga oid atamalar Reja

1. Qadimgi davr davlat muassasalari tarixiga oid atamalar
2. O'rta asrlar davlat muassasalari tarixiga oid atamalar
3. Rossiya bosqini va sibliq ittifoq davri davlat muassasalari tarixiga oid atamalar
4. O'zbekistonning davlat muassasalari tarixiga oid atamalar

O'rta Osiyo hududida qadimgi davlatlarning paydo bo'lishi. O'rta Osiyo hududida qadimgi davlat muassasalarning paydo bo'lishi. Qadimgi Farg'ona. Qadimgi Xorazm. Parfiya va Baxtriya davlat muassasalari. Qang' davlati davlat muassasalari. Ahamoniy davlati davrida davlat muassasalari. Turk xoqonligi davlat muassasalari xususiyatlari. O'rta Osiyoda Arab xalifaligi davlat boshqaruvi va davlat muassasalari tizimi. Somoniylar davlat muassasalari. Tohiriylar davlat muassasalari. Safforiylar davlat muassasalari. G'aznaviylar davlat muassasalari. Qoraxoniylar davri davlat muassasalari Xorazmshohlarning davlat muassasalar xususiyatlari. Mo'g'ullar davrida O'rta Osiyoda davlat muassasalari tizimi. Temuriylar davri davlat muassasalari. Shayboniylar davrida davlat muassasalari. Ashtarxoniylar davrida davlat muassasalari. XIX asr oxiri-XX asr boshlarida Buxoro amirligi davlat boshqaruvi va muassasalari tizimidagi o'zgarishlar. Xiva xonligida davrida muassasalar. Turkiston general-gubernatorligining markaziy davlat muassasalari. XX asr boshida Turkistonda davlat muassasalar tizimining shakllanishi. 1917-1924 yillarda Turkiston davlat muassasalari. 1920-1930 yillarning ikkinchi yarmida O'zbekiston davlat muassasalari. 1985-1991 yillardagi islohotlari va ularning davlat muassasalar faoliyatiga ta'siri. Mustaqil O'zbekiston davlat boshqaruvi va davlat muassasalari. O'zbekiston Respublikasida mahalliy davlat muassasalari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *"Aqliy hujum"*, *"O'z-o'zini nazorat"*, *"Klaster"*, *"Birgalikda o'rganamiz"*, *"O'ylang - juflikda ishlang - fikr almashing"*

Asosiy adabiyotlar:

1. Azamat Ziё. Ўзбек давлатчилиги тарихи. – Т., 2001.
2. Воҳидов Ш., Холмқова Р. Марказий Осиёдаги давлат бошқарув тарихидан. – Т., Янги аср авлоди, 2006.
3. Низомулмулк. Сиёсатнома. – Т.: Янги аср авлоди, 2008.
4. Наршахий. Бухоро тарихи. Форсчадан А Раулов таржимаси – Т.: Камалак., 1991.
5. Сағдуллаев А. Ўзбекистон давлат ва жамият таракқиёти йўлида. – Т., 2000.
6. Сағдуллаев А., Мавлянов У. Ўзбекистонда давлат бошқаруви тарихи. – Т.: Академия, 2006.
7. Ўзбекистон давлатчилиги тарихи очерклари. Д.А. Алимova, Д. Ртвиладзе. – Т., 2001.
8. Душтабаев А.Ш., Аббасов Ы. Архив атамалари луғати. НамДУ, 2017.

4-mavzu: Arxeografiya, manbashunoslik, tarixshunoslik va arxivshunoslikda ilmiy tadqiqot usullari oid atamalar

Reja

1. Arxeografiya faniga oid atamalar
2. Manbashunoslik faniga oid atamalar
3. Tarixshunoslik faniga oid atamalar
4. Arxivshunoslikda ilmiy tadqiqot usullari oid atamalar

Arxeografiya fanining maqsadi va vazifalari. Arxeografiya fanining yordamchi tarix fanlari bilan bog'liqligi. O'zbekistonda noshirlik ishi tarixi XIX-XX asrlarda O'rta Osiyoda arxeografik materiallarning tadqiq qilinishi. Nashr mavzusi. Manba va adabiyotlarni o'rganish. Nashr uchun hujjatlarni aniqlash va tanlash. Matnshunoslik tamoyillari va usullari. Hujjatlarni arxeografik rasmilashtirish.

Manbalarni turkumlash. Manbalarni o'rganish: aniqlash, tiklash, tahtil qilish. O'rta Osiyo tarixiga oid qadimgi va ilk O'rta asr yozma manbalari (arab yozuvigacha). Arab yozuvidagi (arab, fors turkiy tillardagi manbalar). Sharq qo'lyozmalari xazinalari. O'rta Osiyoning IX-XV asrlar tarixiga oid yozma manbalar. O'rta Osiyoning XVI-XIX asrlar tarixiga oid yozma manbalar. O'rta Osiyo tarixiga oid rus va evropa tillaridagi yozma manbalar. O'zbekistonning XX asr tarixiga oid manbalar. O'zbekistonning mustaqil taraqqiyoti yillaridagi tarixiga oid manbalar. Tarixiy manbalarni to'plash va saqlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: "Aqliy hujum", "O'z-o'zini nazorat", "Klaster", "Bog'likda o'rganamiz", "O'ylang - jultlikda ishlang - fikr almashing".

Асосий адабиётлар:

1. Саидкулов Т.С. Очерки историографии истории народов Средней Азии. часть I. Т.: Ўқитувчи, 1990.
2. Ахмедов Б. Ўзбекистон тарихи манбалари (қадимги замон ва Ўрта асрлар). Т., 2001.
3. Ужаева Ш. М. Тарих фанининг илмий тадқиқот усуллари (ўқув қўлланма). Т., 2003.
4. Алимов И.А. Архившunoslik. Ўқув қўлланма. Андижон, 2005.
5. Саидқобоев З. Мутахассисликка кириш. Ўқув қўлланма. Т., 2006.
6. Исакова М., Нофе В. Архившunoslik. Ўқув қўлланма. Т.: Чўлпон, 2007.
7. Раҳмонов А.Н., Исоқбоев А.А. Тарих фанининг илмий тадқиқот асослари ва усул доираси (ўқув қўлланма). Наманган, 2008.
8. Жумаев А. Ўрта Осиё ва Ўзбекистонда архив иши тарихи. Ўзбекистоннинг асосий архивлари. Т., 2010.
9. Madramov A., Fuzailova U. Tarixiy manbashunoslik. O'quv qo'llanma. T.: Fan, 2010.
10. Раҳмонқудова З. Археография. Т., 2011.
11. Ўхтайев А.Ш., Аббасов Б. Архив атамалари луғати. Нам, IX, 2017.

5-mavzu: Arxiv ishi nazariyasi va amaliyoti bo'yicha atamalar

Reja

1. Arxiv hujjatlari va arxiv tushunchasi.
2. O'zbekistonda arxiv ishini boshqarishning huquqiy asoslari.
3. Arxiv ishi nazariyasi va amaliyoti bo'yicha atamalar

Arxivshunoslik nazariyasi, amaliyoti va arxiv ishini tashkil etish fanining maqsad va vazifalari. Arxiv hujjatlari va arxiv tushunchasi. Arxiv muassasasi, arxiv hujjati tushunchasini paydo bo'lishi. Hujjatlarning turlari va ularni arxivlarga topshirish masalasi. Davlat arxivi, Idoraviy arxivlar, Nodavlat arxivlari. Arxivlarning jamiyat hayotidagi o'rni. O'zbekistonda arxiv ishini boshqarishning huquqiy asoslari. Arxiv huquqi atama va tushuncha sifatida. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi "O'zarxiv" agentligi faoliyati. O'zbekiston Respublikasi Milliy Arxiv fondi. Arxivlarni hujjatlar bilan butlash. O'zbekiston Respublikasi Milliy Arxiv fondi hujjatlarini hisobga olish. O'zbekiston Respublikasi arxiv ishini boshqarish. Milliy Arxiv fondi hujjatlariga ilmiy-ma'lumotnoma apparati tuzish. Arxiv hujjatlaridan foydalanish. Arxiv ishini zamonaviy texnika vositalari bilan ta'minlash.

Arxiv ishini zamonaviy texnika vositalari bilan ta'minlash. Arxiv texnika taraqqiyoti bosqichlari. Arxiv ishida qo'llanuvchi zamonaviy texnika vositalari va ularning turlari. Arxiv ishiga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini tadbiq etish. Elektron hujjatlar va arxivlar. "O'zbekiston Respublikasi banklarida elektron arxiv ishlarini yuritish tartibi to'g'risida"gi Yo'riqnoma. "Axborot resurslarining arxiv nusxalarini yaratish va ularni davlat saqloviga topshirish tartibi bo'yicha" Yo'riqnoma. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2008 yil 21 avgustdagi PQ-949-sonli "Koreya Respublikasi hukumati grant mablag'larini jalb etgan holda O'zbekiston Respublikasi Markaziy davlat arxivlarini Rekonstruksiya qilish hamda ularni texnik modernizatsiyalash chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. "Elektron arxiv to'g'risidagi namunaviy Nizom". Arxiv hujjatlarini restavratsiya qilish tartiblari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: "Iqliy hujum", "O'z-o'zini nazorat", "Klaster", "Birgalikda o'rganamiz", "O'ylang - juftlikda ishlang - fikr almashing"

Асосий адабиётлар:

1. Адимов И., Эргашев Ф., Бутаев А. Архившunoslik. Укув қўлланма. Т.: Шарқ, 1997.
2. Адимов И.А. Архившunoslik. Укув қўлланма. Андижон: АДУ, 2005.
3. Бобоқудов Б. Архив иши назарияси ва амалиёти. Укув қўлланма. Т., 2011.
4. Жумаев У. Ўрта Осиё ва Ўзбекистонда архив иши тарихи. Ўзбекистоннинг асосий архивлари. Т., 2010.
5. Хамидова М.С. Архив иши назарияси ва амалиёти. Укув-услубий мажмуа. Т., 2011.
6. Ўхтабаев А.Ш., Аббасов Б. Архив атамадари луғати. НамДУ, 2017.

6-mavzu: Arxiv huquqi, arxiv menejmenti, arxiv evristikasi va arxivlarning texnotron hujjatlariga oid atamalar

Reja

1. Arxiv huquqi faniga oid atamalar
2. Arxiv menejmenti faniga oid atamalar
3. Arxiv evristikasi faniga oid atamalar
4. Arxivlarning texnotron hujjatlariga oid atamalar

Arxiv huquqining sohalararo xususiyati. O'zbekistonda arxiv huquqining sohalararo xususiyati. Arxiv huquqining informatsion hamda huquqning bir-biriga yaqin sohaları (ma'muriy, fuqarolik, jinoiy, mehnat va b.) bilan o'zaro aloqadorligi. Arxiv ishining huquqiy-axloqiy normalari va o'zaro bog'liqligi.

Arxiv qonunchiligi tuzilmasi. O'zbekiston Respublikasida arxiv huquqining zamonaviy asoslari. Davlat arxivi faoliyatining huquqiy asoslari. O'zbekiston Respublikasi konstitutsiyasi. O'zbekiston Respublikasining "Arxivlar to'g'risida", "Madaniy meros ob'ektlarini saqlash va ulardan foydalanish to'g'risida"gi qonunlari, arxiv sohasi bo'yicha O'zR VM qaror va farmoyishlari, O'zR Miliy Arxiv fondi (MAF) to'g'risidagi Nizom, O'zR MAF hujjatlarini ro'yxatdan o'tkazish tartibi, O'zR VM huzuridagi "O'zarxiv" agentligi haqidagi nizom, O'zR davlat idoralari va tashkilotlarida arxivlar to'g'risidagi nizom, "O'zarxiv" tomonidan chiqarilgan huquqiy-me'yoriy hujjatlar.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *oqilij huqum Burgalikda o'rganamiz*.

Асосий адабиётлар

1. Митяев К.Е. Теория и практика архивного дела. Учебное пособие. Москва, 1946. – 248с.
2. Государственный архивный фонд СССР. Документальная память народа. Справочник. М.: Мысль, 1987. – 223с.
3. Государственные архивы СССР. / Справочник в 2-х частях. М.: Мысль, 1989. Часть 2. – 413 с.
4. Нейматов П.Н. Архивлар туғрисидаги Қонуний бажарилгани туғрисида «Ўзбонсархив» хисоботи». // Ўзбекистон Республикаси вазирлар Мақкамаси хузуридаги Бон Архив Бонқармаси Ахборотномаси. Т., 2001. № 27. – Б.1-4.
5. Исакова М.С. История центрального государственного архива и его деятельность по созданию фондов культуры Узбекистана. Дисс. канд. вет. наук. Ташкент, 2004.
6. Икрамов Р.А., Исакова М.С., Яхьяева Т.Х. Таълим муассасалари шахсий таркибига оид хужжатларни расмийлаштириш тартиби. Т., 2009.
7. Тухтабаев А.Ш., Аббасов Б. Архив атамалари дустари. НамДН, 2017.

7-mavzu: Davlat, nodavlat tashkilotlar, ixtisoslashgan arxivlariga oid atamalar

Reja

1. Davlat tashkilotlar arxivlariga oid atamalar
2. Nodavlat tashkilotlar arxivlariga oid atamalar
3. Ixtisoslashgan arxivlariga oid atamalar

Tashkilotlardagi ish yuritish bo'limlari faoliyati. Tariximizning turli davrlarida har xil yozuvlarda bitilgan hujjatlar. Yorliqlar va ularning turlari. O'рта Osiyo xonliklarida ish yuritish xizmati. 1924 yil 31 dekabrda qabul qilingan "Hujjatlarni o'zbek tilida yuritish to'g'risida"gi Qaror. Sovet davrida ish yuritish tizimining holati. 1989 yilda o'zbek tiliga Davlat tili maqomini berilishi va hujjatlarning o'zbek tilida yuritilishi.

Ish yuritish tili va uslubi. Hujjatlar matniga qo'yilgan eng muhim talablar. Hujjat turlari va ularning xususiyatlari. Hujjatlarning mazmuniga ko'ra bo'linishi. Xususiy, namunali hujjatlar. Xizmat hujjatlari, shaxsiy hujjatlar. Tashki va ichki hujjatlar. Hujjatlarning tayyorlanish xususiyati va darajasiga ko'ra tavsiflanishi.

Hujjat turlari va xususiyatlari. Farmoyish hujjatlari xususiyati. Tashkiliy hujjatlar turlari. Xizmat yozishmalari va ularning xususiyatlari. Ma'lumotsimon-axborot hujjatlari. Hujjatlarning qo'llanish doiralari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: "Aqliy hujum" "O'z-o'zini nazorat", "Klaster", "Birgalikda o'rganamiz", "O'ylang - ijtimoiylikda ishleng - fikr almashing".

Asosiy adabiyotlar:

1. Ўзбекистон Республикаси "Давлат тили тўғрисида"ги Қонуни. — Т.. 1989 йил 21 октябр.
2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 29 мартдаги "Ўзбекистон Республикаси давлат ҳокимияти ва бошқарув органларида иш юритиш ва ижро назоратини ташкил этиш бўйича норматив ҳужжатларни тасдиқлаш ҳақида"ги 140-сонли қарори.
3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Архив иши бўйича меъёрий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисидаги" 1999 йил 30 октябр 482-сонли Қарори.
4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 26 августидagi "Ўзбекистон Республикасида архив ишини янада ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 194-сонли Қарори.
5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 20 октябрдаги "Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги 233-сонли Қарори.
6. Дўхтабаев А.ИЛ, Дўбасов Б. Архив атамалари луғати. НамДУ. 2017.

8-mavzu: Arxivlarda ish yuritish, zamonaviy davlat ish yuritish nazariyasi va amaliyoti, boshqaruvni me'yoriy hujjatlarga oid atamalar

Reja

1. Arxivlarda ish yuritish oid atamalar
2. Zamonaviy davlat ish yuritish nazariyasi va amaliyoti faniga oid atamalar
3. Arxivlarda boshqaruvni me'yoriy hujjatlarga oid atamalar

Tariximizning turli davrlarida har xil yozuvlarda bitilgan hujjatlar. Yorliqlar va ularning turlari. O'rta Osiyo xonliklarida ish yuritish xizmati. 1924 yil 31 dekabrda qabul qilingan "Hujjatlarni o'zbek tilida yuritish to'g'risida"gi Qaror. Sovet davrida ish yuritish tizimining holati. 1989 yilda o'zbek tiliga Davlat tili maqomini berilishi va hujjatlarning o'zbek tilida yuritilishi.

Ish yuritish tili va uslubi. Hujjatlar matniga qo'yilgan eng muhim talablar. Hujjat turlari va ularning xususiyatlari. Hujjatlarning mazmuniga ko'ra bo'linishi. Xususiy, namunali hujjatlar. Xizmat hujjatlari, shaxsiy hujjatlar. Tashki va ichki hujjatlar. Hujjatlarning tayyorlanish xususiyati va darajasiga ko'ra tavsiflanishi.

Hujjat turlari. Farmoyish hujjatlari xususiyati. Tashkiliy hujjatlar turlari. Xizmat yozishmalari va ularning xususiyatlari. Ma'lumotsimon-axborot hujjatlari. Hujjatlarning qo'llanish doiralari.

Mustaqil O'zbekistonda ish yuritish xizmati muammo va yutuqlar. Hozirgi zamon ish yuritish xizmati ahvoli. Ish yuritishni tashkil etishdagi kamchiliklar va muammolar. Yagona ish yuritish davlat standartlarini yaratish zaruriyati. Ish yuritishda zamonaviy axborot texnologiyalari vositalaridan foydalanish. Ish yuritish hujjatlarini elektron nusxalarini tayyorlash va saqlash tartibi. Elektron hujjat yuritishning huquqiy-me'yoriy asoslari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari. "Aqliy hujum" - O'z-o'zini nazorat".
"Klaster" - "Birgalikda o'rganamiz". O'ylang - ijtimoiylikda ishlang - fikr almashing

Asosiy adabiyotlar:

1. Аминов М., Мадвалиев А. Иш юритиш. Тили, услуби. — Т., 2000.
2. Басаков М.И. Делопроизводство. Учебное пособие. — Москва, 2006.
3. Jo'raev Z.M. Zamonaviy davlat ish yuritish nazariyasi, amaliyoti va boshqaruvni me'yoriy hujjatlar bilan ta'minlash. Toshkent: Tafakkur-Bo'stoni, 2011.
4. Икромов Р.А., Исакова М.С., Яхьяева Т.Х. Таълим муассасалари шахсий таркибига оид хужжатларни расмийлаштириш тартиби. — Т., 2009.
5. Имомова Т.З., Тухватуллина Л.А. Иш қонунлари қандай ўзилади. — Т., 1992.
6. Isakova M., Iofe V. Arxivshunoslik. Kasb-hunar kollejlari uchun o'quv qo'llanma. Toshkent: Cho'lpon 2007.
7. Тухтабаев А.И., Аббасов Б. Архив атамалари сўгати. Нам/И, 2017.

9-mavzu: Hujjatshunoslik, arxiv hujjatlarini saqlash, qayta ishlov berish va tiklash ishlariga oid atamalar

Reja

1. Hujjatshunoslik faniga oid atamalar
2. Arxiv hujjatlarini saqlash, qayta ishlov berish va tiklash ishlari faniga oid atamalar

Hujjat tushunchasi. Hujjat tushunchasi. Ma'lumotlarni, axborotlarni tashish. Tashkilotlarda hujjatlar bilan ishlash. Hujjatlarni yuritishda har bir tashkilotning asosiy vazifasi. Hujjatlar orqali tashkilotning xalqaro va ichki faoliyatini belgilash.

Hujjat turlari. Hujjatlarning klassifikatsion guruhlariga bo'linishi. Hujjatning shakli va mazmuniga qarab funktsiyalarini belgilash. Hujjatda davlatning, jamiyatning siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy-madaniy faoliyatlari aks etishi. Hujjatlarni klassifikatsiya qilish usullari.

Tashkilotlarda hujjatlar bilan ishlashni tashkil etish. Tashkilotda hujjatlarni rasmiylashtirishdagi umumiy qoida va tushunchalar. Hujjatlarni mohiyatiga qarab tegishli joylarga jo'natish. Hujjatlarning harakati va oqimi. Hujjatlarning ijrochilari. Hujjatlarni ko'rib chiqish. Hujjatlarga javob berish.

Hujjatlarni saqlash, qayta ishlov berish va tiklashning dolzarb masalalari. Arxiv hujjatlarini saqlash, qayta ishlov berish va tiklash ishlarida jahon tajribasi. Jahon tajribasida arxiv hujjatlarini saqlashda tabiiy imkoniyatlardan foydalanish. Zamonaviy uskunalar va ularning ishlash tizimi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *"Aqliy hujum"*, *"O'z-o'zini nazorat"*, *"Klaster"*, *"Bugalikda o'rganamiz"*, *"O'ylang - juftlikda ishlang - fikr almashing"*

Asosiy adabiyotlar:

1. Махмудов Н., Мадвалиева А., Махкамов Е., Аминов М. Ўзбек тилида иш юритиш. – Т.: 1990.
2. Аминов И., Орғаншев Ф., Бутасев А. Архившунослик. Ҷуқув қўлланма. – Т.: Шарқ, 1997.
3. Шорин П.А., Кобрин В.Б. Вспомогательные исторические дисциплины. – М., 2000.
4. Аминов И. Ўзбекистонда вақф мулкларининг тугатилиши. – Т.: Фан, 2009.
5. Аминов И.А. Архившунослик. Ҷуқув қўлланма – Андижон, АДУ, 2005.
6. Исмоилов М.М. Ҳужжатшунослик ва Марказий Осиё дипломатикаси. – Т.: "Академнашр", 2010.
7. Тарих фани ва архив иши: интеграция муаммолари. – Тўплам. – Т.: Фан, 2010.
8. Қогоз асосидаги ҳужжатларни самарали реставрация қилиш масалалари. Услубий қўлланма. – Т.: Янги нашр, 2011.
9. Saidboboev Z., Choriev Sh. Maxsus tarixiy fanlar asoslari. O'quv qo'llanma. – Tashkent, 2013.
10. Гўхтабаев А.Ш., Аббасов Б. Архив атамалари дугати. НамДУ, 2017.

Reja

1. Muzeyshunoslik faniga oid atamalar

2. Kutubxonashunoslik va bibliografiya asoslari faniga oid atamalar

Muzeyshunoslik fan sifatida, Muzeyshunoslikning yordamchi tarixiy fanlar bilan bog'liqligi (numizmatika, arxeografiya, geraldika va hokazo). Asosiy tushunchalar. Muzeyning umumiy tavsifi. Muzeyshunoslik uslublari. Muzeyshunoslik fanining tarixi va ijtimoiy vazifalari. muzey ishining nazariyasi va metodikasi. Muzey ishi tarixi. Muzey manbashunosligi. Muzeyshunoslikning ilmiy metodikasi.

Davlat muzey fondi. Muzey fondlarini to'ldirish. Muzey fondi tushunchasi. Muzey fondlarini ilmiy asosda tashkillashtirish. Fond ishlarining asosiy yo'nalishlari. Muzey ashyolarini o'rganish uslubiyati. Fond orqali o'tmish, bugun va kelajakni bog'lash. Muzey fondlari arxiv va kutubxona fondlaridan farqli tomonlari. Muzey ishida texnik vositalar.

Axborot-kutubxona tizimining ma'lumotnoma turidagi adabiyotlarini tuzish. Elektron adabiyotlarni yaratish. Kutubxonalarning elektron ma'lumotnomalari: katalog, yo'lko'rsatkich, ko'rsatkich, sharh, annotatsiya va boshkalar. Adabiyotlarni avtomatlashtirilgan axborot-qidiruv tizimi. Adabiyotlarni kidirib topish usullari va tartiblari. Elektron adabiyotlardan foydalanish va nusxa olish tartiblari. Bibliografik ma'lumotnoma tuzish tartiblari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *"Iqliy hujum"*, *"O'z-o'zini nazorat"*, *"Klaster"*, *"Burgalikda o'rganamiz"*, *"O'ylang - juflikda ishlang - fikr almashing"*

Asosiy adabiyotlar

1. Садикова Н. Музейное дело в Узбекистане. - Т.: Фан, 1977.
2. Садикова Н. Маданий ёдгорликлар хазинаси. - Т.: Фан, 1991.
3. Улжаева Ш.М. Музейшunoslik. Уқув қўлланма. - Т., 2002.
4. Иудлошев Е. Кутубхонада ёзилар ўқиниға рахбарлик қилиш. - Т.: Ўзбекистон, 2002.
5. Охунжонов Е. Ватан кутубхоначилиғи тарихи. 1-қисм. - Т.: Адолат, 2004.
6. Бекмуродов М., Рашидова М. Х. Музейшunoslik. Уқув қўлланма. - Т., 2006.
7. Каримов Х. Электрон библиографик ресурслар яратиш технологияси ва манбалари. - Т.: Фан, 2006.
8. Аxbорот-кутубхона ва аxbорот-ресурс марказлари ишини ташкил қилиш (хужжатлар тўқлами) - Т.: А. Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти, 2007.
9. Охунжонов Е. Ватан кутубхоначилиғи тарихи. 2-қисм. - Т.: Шарқ, 2008.
10. Алимасов А. Музееведение. - Ташкент, 2010.
11. Ўхтабаев А.Ш., Аббасов Б. Архив атамадари луғати. НамДВ, 2017.

11-mavzu: Raqamli manbalar va elektron arxiv, tasviriy va audiovizual materillarga oid atamalar

Reja

1. Raqamli manbalar va elektron arxiv faniga oid atamalar
2. Tasviriy va audiovizual materillar faniga oid atamalar

Elektron arxiv asoslari fanining maqsad va vazifalari. Elektron arxiv yaratishning huquqiy-me'yoriy asoslari. Tashkilot, muassasa, korxonalar ish yuritishida elektron hujjatlarni shakllanishi. Elektron arxivlar. Arxiv ishini kompyuterlashtirish. Elektron arxiv ilmiy-ma'lumotnoma apparati tizimi. Elektron opis tushunchasi. Elektron hujjatlarni saqlanish muddati qo'rsatilgan namunaviy ro'yxati. Elektron katalog.

Tasviriy manbalar. Audiovizual materiallar manba sifatida. Tasviriy va audiovizual hujjatlar klassifikatsiyasi. Kino va sur'atli hujjatlarning manbaviy tahlili. Ovozli hujjatlarning manbaviy tahlili. O'zbekiston Respublikasi Kino, surat, ovozli hujjatlar Markaziy Davlat arxivi. O'zbekiston Respublikasi Kino, surat, ovozli hujjatlar Markaziy Davlat arxivini hujjatlar bilan jamlash. O'zbekiston Respublikasi Kino, surat, ovozli hujjatlar

Markaziy Davlat arxivi hujjatlari ekspertizasini tashkil etish. O'zbekiston Respublikasi Kino, surat, ovozli hujjatlar. Markaziy Davlat arxivini ilmiy-ma'lumotnoma apparati. Arxiv hujjatlaridan foydalanish. O'zbekiston Respublikasi kino, surat, ovozli hujjatlar. Markaziy Davlat arxivi ishini kompyuterlashtirish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *"Aqliy hujum"*, *"O'z-o'zini nazorat"*, *"Klaster"*, *"Birgalikda o'rganamiz"*, *"O'ylang - juflikda ishlang - fikr almashing"*

Асосий адабиётлар:

1. Бржестовская Н.В. Архивы и архивное дело в зарубежных странах. Москва, 1971.
2. Алимов И., Эргашев Ф., Бутаев А. Архившунослик. Ўқув қўлланма. Т.: Шарк, 1997.
3. Алимов И.А. Архившунослик. Ўқув қўлланма – Андижон: АДУ, 2005.
4. Ўзбекистон Республикасининг "Архив иши тўғрисида"ги Қонуни, 2010 йил, 15 июнь.
5. Жумаев У. Урта Осиё ва Ўзбекистонда архив иши тарихи. Ўзбекистоннинг асосий архивлари. – Т., 2010.
6. Бобоқулов Б. Архив иши назарияси ва амалиёти. Ўқув қўлланма. – Т., 2011.
7. Хамидова М.С. Архив иши назарияси ва амалиёти. Ўқув-услубий мажмуа. – Т., 2011.
8. Хамидова М.С., Лутфиллаев Н. Электрон архив асослари. Ўқув-услубий мажмуа. – Т., 2011.
9. Қўстабаев А.Ш., Аббасов Б. Архив атамалари лугати. НамДУ, 2017.

TAVSIYA ETILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

I. Rasmiy adabiyotlar:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. – Т.: 2017.
2. Каримов И.А. Тарихий хотирасиз келажак йўқи. – Т.: Ўзбекистон, 1998.
3. Каримов И.А. Юксак маънавият – енгилмас куч. – Т.: Маънавият, 2008.
4. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришини оstonасида. – Т.: Ўзбекистон, 2011.
5. Мирзиёев Ш. М. Ўркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини мард ва олижаноб халкимиз билан курашимиз // Халқ сўзи. 2016 йил 15 декабрь.
6. Мирзиёев Ш. М. Илм-фан ютуқлари – тараккиётнинг муҳим омили // Халқ сўзи. 2016 йил. 31 декабрь.
7. Мирзиёев Ш. М. Ўркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини мард ва олижаноб халкимиз билан курашимиз. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017. – 59 б.
8. Мирзиёев Ш. М. Қонун устуворлиги – инсон манфаатларини таъминлашнинг муҳим омилидир // Халқ сўзи. 2017 йил 10 январь.
9. Мирзиёев Ш. М. Танқидий таҳлил, катъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалиқ қондаси бўлиши керак – Ишонч. 2017 йил. 17 январь.
10. “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш туғрисидаги Ҳаракатлар стратегияси” // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2017 йил. – №6. – 70-модда.
11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари туғрисида”ги №2909-сонли Қарори // Халқ сўзи. 2017 йил 21 апрель.

II. Asosiy adabiyotlar:

12. Алимов И. Эргашев Ф. Бутаев А. Архившunosлик. / Ўқув қўлланма – Тошкент: Шарқ, 1997. – 73 б.
13. Алимов И.А. Архившunosлик. Ўқув қўлланма – Андижон: АДУ, 2005. – 103 б.
14. Жумаев У. Ўрта Осиё ва Ўзбекистонда архив иши тарихи. Ўзбекистоннинг асосий архивлари. – Т.: 2010.
15. Исакова М., Иофе В. Архившunosлик. Ўқув қўлланма. – Т.: Чўпон, 2007.

16. Тўхтабаев А.Ш., Аббасов Б. Архив атамалари луғати. НамДУ. 2017.
17. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Тарих институти фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида»ги Қарори // Халқ сўзи. 1998 йил 28 июль

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Аминов М., Малвалдиев А. Иш юритиш. Тили, услуби. – Т., 2000.
2. Басаков М.И. Делопроизводство. Учебное пособие. – Москва. 2006.
3. Икрамов Р.А., Исакова М.С., Яхьяева Г.Х. Таълим муассасалари шахсий таркибига оид ҳужжатларни расмийлаштириш тартиби. – Т., 2009.
4. Имамова Г.З., Тухватулина Л.А. Иш қозғалари қандай ёзилди. – Т., 1992.
5. Исакова М. Становление и развитие архивного дела в Узбекистане. – Т.: Университет, 2012.
6. Исакова М.С. История центрального государственного архива и его деятельность по созданию фондов культуры Узбекистана. Дисс. канд. ист.наук. – Ташкент, 2004.
7. Исмоилов М. Ҳужжатшунослик ва Марказий Осиё дипломатикаси. – Т., 2010.
8. Копилов В.А. Информационное право. Учебник. – М., 2002.
9. Кузина И.П. Архивное право. Учебное пособие. Комсомольск на Амуре, 2011.
10. Мадраимов А., Фузайлова У. Тарихий манбашунослик. Ўқув қўлланма. – Т.: Фан, 2010.
11. Мехнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисида Йўриқнома. – Т., 2001. 19 май.
12. Нейматов Ш.Н. Архивлар тўғрисидаги Қонуннинг бажариллиши тўғрисида «Ўзбошархив» хисоботи. // Ўзбекистон Республикаси вазирлар Маҳкамаси ҳузурлиги Бош Архив Бошқармаси Ахборотномаси. – Т., 2001. № 27. Б.1-4.
13. Перегудов Л.В., Саидов М.Х. Менеджмент и экономика высшего образования. – Т., 2001.
14. Раҳмоқуллова З. Археография. – Т., 2011.
15. Саидбобоев З. Мутахассисликка кириш. Ўқув қўлланма. – Т., 2006.
16. Тарихий манбашунослик муаммолари. Республика идмий-амалий анжумани материаллари – Т., 2008.

17. Ўзбекистон Миллий энциклопедияси (барча жилдлари). Т. 1. Ўзбекистон Миллий энциклопедияси. 2000-2006.

18. Ўзбекистон Республикаси "Ахборотлаштириш тўғрисида"ги Қонуни. # Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2004 йил. 6-сон.

19. Ўзбекистон Республикаси "Давлат тили тўғрисида"ги Қонуни. Т. 1. 1989 йил 21 октябр.

20. Ўзбекистон Республикаси "Электрон рақамли имзо тўғрисида"ги Қонуни. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2004 № 4.

21. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Архив иши бўйича меъёрий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисидаги" 1999 йил 30 октябр 482-сонли Қарори.

22. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Республика архив ишини янада такомиллаштириш тўғрисидаги" 2004 йил 3 феврал 49-сонли Қарори.

23. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 30 октябрдаги "Архив иши бўйича меъёрий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида"ги. 482-сонли Қарори.

24. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 3 февралдаги "Ўзбекистон Республикаси архив ишини янада такомиллаштириш тўғрисида"ги. 49-сонли Қарори.

25. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 26 августдаги "Ўзбекистон Республикасида архив ишини янада ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 194-сонли Қарори.

26. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 26 августдаги "Ўзбекистон Республикасида архив ишини янада ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 194-сонли Қарори.

27. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 20 октябрдаги "Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги 233-сонли Қарори.

28. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 20 октябрдаги "Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги 233-сонли Қарори.

29. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурдаги Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 19 июлдаги "Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузурдаги "Бошархив" бошқармаси тўғрисидаги

Низоми ва республика марказий давлат архивлари тармогини тасдиқлаш ҳақида”ги. 296-сонли Қарори.

30. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил 21 августдаги “Корея республикаси ҳукуматининг грант маблағларини жалб этган ҳолда ЎЗР МДАларини реконструкция қилиш ҳамда уларни техник модернизациялаш чора тadbирлари тўғрисида”ги ПК-949-сонли Қарори.

31. Ўзбекистон Республикасининг “Архив иши тўғрисида”ги Қонуни. 2010 йил, 15 июнь.

32. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 29 мартдаги “Ўзбекистон Республикаси давлат ҳокимияти ва бошқарув органларида иш юритиш ва ижро назоратини ташкил этиш бўйича норматив ҳужжатларни тасдиқлаш ҳақида”ги 140-сонли қарори.

33. Хожиметова М. Ўзбекистон Республикаси илмий-техникавий ва табиёт ҳужжатлари МДА 40 ёшда. // “Ўзбошархив” Ахборотномаси. 2002. - № 29.

Elektron resurslar:

34. www.zivonet.net.

35. www.history.ru.

36. www.google.uz

MUSTAQIL TA'LIM BO'YICHA MASHG'ULOTLARI.

“Arxiv atamashunosligi” fani bo'yicha talabaning mustaqil ta'limi shu fanni o'rganish jarayonining tarkibiy qismi bo'lib, uslubiy va axborot resurslari bilan to'la ta'minlangan.

Talabalar auditoriya mashg'ulotlarida professor-o'qituvchilarning ma'ruzasini tinglaydilar. Auditoriyadan tashqarida talaba darslarga tayyorlanadi, adabiyotlarni konspekt qiladi, uy vazifa sifatida berilgan mavzuga tayyorlanadi. Bundan tashqari ayrim mavzularni kengroq o'rganish maqsadida qo'shimcha adabiyotlarni o'qib referatlar tayyorlaydi hamda mavzu bo'yicha testlar echadi. Mustaqil ta'lim natijalari reyting tizimi asosida baholanadi.

Uyga vazifalarni bajarish, qo'shimcha darslik va adabiyotlardan yangi bilimlarni mustaqil o'rganish, kerakli ma'lumotlarni izlash va ularni topish yo'llarini aniqlash, internet tarmoqlaridan foydalanib ma'lumotlar to'plash va ilmiy izlanishlar olib borish, ilmiy to'garak doirasida yoki mustaqil ravishda ilmiy manbalardan foydalanib ilmiy maqola va ma'ruzalar tayyorlash kabilar talabalarning darsda olgan bilimlarini chuqurlashtiradi, ularning mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatini rivojlantiradi. Shuning uchun ham mustaqil ta'limsiz o'quv faoliyati samarali bo'lishi mumkin emas.

Uy vazifalarini tekshirish va baholash amaliy mashg'ulot olib boruvchi o'qituvchi tomonidan, konspektlarni va mavzuni o'zlashtirish darajasini tekshirish va baholash esa ma'ruza darslarini olib boruvchi o'qituvchi tomonidan har darsda amalga oshiriladi.

“Arxiv atamashunosligi” fanidan mustaqil ish majmuasi fanning barcha mavzularini qamrab olgan.

Talaba mustaqil ishni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini va mustaqil ta'lim uchun belgilangan soat hajmini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik.

darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;

tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;

yangi pedagogik texnologiyalar bilan va axborot tizimlari bilan ishlash nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash;

yangi texnikalarni, apparaturalarni, jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish;

talabaning o'quv ilmiy tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan tanlar bo'limlari va mavzularni chuqur o'rganish;

faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari;

Mustaqil ijodiy ish tayyorlash;

- Mavzuga oid buklet tayyorlash;
- Mavzuga oid taqdimot tayyorlash;
- Mavzuga oid ko'rgazma tayyorlash;
- Mavzuga oid xarita tayyorlash;
- Mavzuga oid taqdimot tayyorlash;

Tavsiya etiladigan mustaqil ta'lim mmavzulari

1. Arxeografiya faniga oid atamalar
2. Arxiv evristikasi faniga oid atamalar
3. Arxiv hujjatlarini saqlash, qayta ishlov berish va tiklash ishlari faniga oid atamalar
4. Arxiv huquqi faniga oid atamalar
5. Arxiv ishi nazariyasi va amaliyoti bo'yicha atamalar
6. Arxiv menejmenti faniga oid atamalar
7. Arxivlarda boshqaruvni me'yoriy hujjatlarga oid atamalar
8. Arxivlarda ish yuritish oid atamalar
9. Arxivlarning texnotron hujjatlariga oid atamalar
10. Arxivlarning umumiy tarixiga oid atamalar
11. Arxivshunoslikda ilmiy tadqiqot usullari oid atamalar
12. Audiovizual materiallar
13. Avtomatlashtirilgan axborot qidiruv tizimi (AAQT)
14. Fuqarolarning shaxsiy arxivlari
15. Hozirgi zamon jahon etakehi arxivlarga oid atamalar
16. Hujjatshunoslik faniga oid atamalar
17. Kutubxonashunoslik va bibliografiya asoslari faniga oid atamalar
18. Markaziy Davlat arxivi
19. Muzeyshunoslik faniga oid atamalar
20. O'rta asrlar davlat muassasalari tarixiga oid atamalar
21. O'zbekiston Respublikasi Kino, surat, ovozli hujjatlar
22. O'zbekistonning arxiv ishi tarixiga oid atamalar
23. O'zbekistonning asosiy arxivlari oid atamalar
24. O'zbekistonning davlat muassasalari tarixiga oid atamalar
25. Qadimgi davr davlat muassasalari tarixiga oid atamalar
26. Raqamli manbalar va elektron arxiv faniga oid atamalar
27. Rossiya bosqim davri davlat muassasalari tarixiga oid atamalar
28. Shaxsiy tarkib bo'yicha hujjatlar
29. Sobiq ittifoq davri davlat muassasalari tarixiga oid atamalar
30. Tarixshunoslik faniga oid atamalar
31. Tasviriy manbalar
32. Tasviriy va audiovizual materiallar faniga oid atamalar
33. Zamonaviy davlat ish yuritish nazariyasi va amaliyoti faniga oid atamalar

Glossariy

Abonement – xizmat ko'rsatishning u yoki bu turidan (masalan, kutubxonadagi kitoblardan) muayyan bir davr ichida foydalanish huquqini beradigan hujjat.

Abris – tashqi ko'rimish, kontur, homaki reja, xususan, geodezik suratga olish davrida joyning aniq tarxini tuzish uchun kerakli bo'lgan barcha ma'lumotlar ko'rsatilib, qo'lda chizilgan chizma.

Avtomatlashtirilgan axborot qidiruv tizimi (AAQT) – ma'lumotlarni qayta ishlash va qidirish ishlari elektron hisoblash mashinalari (EHM) yordamida amalga oshiriladigan axborot qidiruv tizimi.

Alohida qimmatli hujjat – davlat boshqaruvi, mamlakat mudofaasi, xalqaro munosabatlar, ilmiy tadqiqotlarda muhim ahamiyatga ega bo'lgan, yo'qolgan taqdirda uning huquqiy mohiyati, dastxat yoki tashqi belgilariga ko'ra tiklab bo'lmaydigan bebaho hujjat.

Alohida qimmatli hujjat o'chmas tarixiy-madaniy va ilmiy qimmatga, jamiyat va davlat uchun alohida ahamiyatga ega bo'lgan, hisobga olish, saqlash va foydalanishning alohida tartibi belgilangan arxiv hujjati

Amaldagi hujjatli axborot – tashkilot yoki shaxslarning amaliy faoliyatida foydalaniladigan hujjatli ma'lumot.

Andoza hujjatlari – bir qolipdagi matn (matnning bir bo'lagi)ga ega bo'lgan va uni o'ziga xos mazmun bilan to'ldiriladigan hujjatlar.

Ariza – 1) Muayyan muassasa yoki mansabdor shaxs nomiga biror iltimos, taklif yoki shikoyat mazmunida yoziladigan rasmiy hujjat. 2) Fuqarolarning o'z huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ro'yobga chiqarishda yordam ko'rsatish to'g'risidagi iltimosi bayon etilgan murojaatidir

Arxegrafiya – yozma tarixiy manbalarni nashr etish nazariyasi va metodikasi bilan shug'ullanuvchi yordamchi tarixiy fan

Arxiv – 1) Atama lotincha "arxivum" so'zidan olingan bo'lib, o'zbek tilida "mahkama", "muassasa" degan ma'noni bildiradi. 2) O'tmishga tarixga oid hujjatlarni qabul qilish, saqlash, hisobga olish, tartibga solish va ulardan foydalanish bilan shug'ullanuvchi maxsus tashkilot; tashkilotning o'tgan davrga oid, tamomlangan ishlar bo'yicha hujjatlari saqlanadigan tarkibiy bo'linmasi; 3) Biror tashkilot yoki shaxsning faoliyati natijasida to'planagan hujjatlar majmui; 4) Arxiv hujjatlarini jamlash, hisobga olish, saqlash va ulardan foydalanishni amalga oshiruvchi davlat yoki nodavlat muassasasi, idoraviy arxiv;

Arxiv atamashunosligi – arxiv ishi va arxivshunoslikda qabul qilingan atamalar tizimi.

Arxiv jamg'armalari bo'yicha yo'lko'rsatgich – arxiv ma'lumotnomasi turlaridan biri. Arxiv jamg'armalari (kolleksiyalari, majmualari) haqida tavsif yoki qisqa ma'lumotlardan iborat. U muayyan

tartibda bo'lib, arxiv jamg'armalari tarkibi va mazmuni bilan umumiy tanishishga mo'ljallangan.

Arxiv jamg'armalari bo'yicha qisqacha ma'lumotnoma – Arxiv jamg'armalari bo'yicha yo'lko'rsatgichdagi turi. Arxiv jamg'armalarining tartibga solingan ro'yxatini, ular haqidagi ma'lumotlarni (jamg'arma raqami va hajmi, yig'majildlarning chegara sanalari, jamg'armalar ma'lumotnomali apparati turi)ni o'z ichiga oladi.

Arxiv jamg'armalari bo'yicha mavzuli yo'lko'rsatgich – Arxiv jamg'armalari bo'yicha yo'lko'rsatgich turi: arxiv jamg'armalarining mavzular bo'yicha axboroti bo'lgan hujjatlar qismini tavsiflaydi va arxiv jamg'armalarining nomi yoki raqamini ko'rsatadi.

Arxiv ishi – arxiv hujjatlarini jamlash, hisobga olish, saqlash va ulardan foydalanishni tashkil etish bo'yicha faoliyat

Arxiv kartografik hujjatlar turkumi – chizma va rasmi hujjatlardan tarkib topgan, erning ustki qismi, osmon jismlarining yuzasi, yulduzli osmon yoki ularning ayrim bo'laklari matematik aniqlikda yoki erkin umumlashma holda belgilangan tekis tasvir (xaritalar, rejalar, geografik chizmalar)dan iborat bo'lgan hujjatlar majmui

Arxiv katalogi– arxiv xujjatlarini o'rnatilgan tizimlashtirish chizmasi asosida joylashtirilgan arxiv ma'lumotnomasi. Izoh: kataloglar asosan nomli, predmetli, tizimli va mavzuli turlardan tashkil topadi

Arxiv kolleksiyasi– bir yoki bir nechta belgilar (mavzusi, qimmatligi, ob'ekti, muallifligi, davriyligi va boshqalar)ga ko'ra birlashtirilgan turli kelib chiqishdagi alohida hujjatlarning yig'indisi

Arxiv ko'chirmasi – arxiv hujjati matnining muayyan bir fakt, voqea, shaxsga tegishli qismi so'zma-so'z bayon etilgan, arxiv shifri va saqlov birligi varaqlarining raqamlari ko'rsatilgan, arxiv blankida tuzilgan arxiv hujjati

Arxiv ma'lumoti– arxivning axborot hujjati ko'rinishi: u huquqiy kuchga ega va arxiv hujjatlarida so'ralgan masalaga oid ma'lumotlar borligi haqida hujjatlar manzillari (qidiruv ma'lumotlari) ko'rsatilgan axborotni o'z ichiga oladi.

Arxiv ma'lumotnomasi– hujjatlarni qidirish natijasida so'rovnoma asosida arxiv ma'lumotini o'zida aks ettiruvchi yuridik kuchga ega bo'lgan rasmiy xujjat

Arxiv ma'lumotnomasi – arxivlarning ikkilamchi hujjat axboroti qidiruvini (mashina yoki mexanizmlarsiz) olib boradigan tizim (arxiv ro'yxati, arxiv fondlari bo'yicha ko'rsatkich, arxiv katalogi va boshqalar)

Arxiv hujjatlar saqlovi tartibi – arxiv saqlovxonalarida hujjatlar saqlovini ta'minlash uchun yaratiladigan harorat va namlik (termogigrometrik) hamda sanitariya-gigiena sharoitlari yig'indisi

Arxivchi – arxivda hujjatlarni yig'ish, hisobini olish, tavsiflash, saqlash va ulardan foydalanish bilan shug'ullanuvchi arxiv xodimi.

Arxivshunos – hujjatlarni yig'ish, ularni tavsiflash, saqlash, shuningdek arxiv ishi tarixini va uni tashkil etishni o'rganish bilan shug'ullanuvchi xodim.

Bayonnoma– 1) Majlis, kengash, konferentsiya va kollegial organlar yig'ilishlarida muhokama etilgan masalalar va ular yuzasidan qabul qilingan qarorlarning batafsil bayonini ifodalovchi hujjat; 2) Axdlashuvchi tomonlarning ayrim masalalar bo'yicha, shuningdek boshqa xalqaro shartnomani rivojlantirish yoki o'zgartirish haqidagi xalqaro bitim.

Bildirish xati o'tkaziladigan tadbir (yig'ilish, majlis, anjuman, konferentsiya, qurultoy va shu kabilar) haqida xabar beruvchi va unda ishtirok etishga taklif qiluvchi rasmiy hujjat

Bildirishnoma– 1) Mansabdor shaxsning o'zidan yuqori bo'lgan mansabdor shaxs yoki muassasaga xizmat yuzasidan yo'llaydigan ma'lumoti, axboroti; 2) Rahbariyatga berishga mo'ljallangan hujjat bo'lib, unda tuzuvchining biron bir masala xususidagi xulosa va takliflari bayon etiladi

Bosh arxiv boshqarmasi – O'zbekiston hududida barcha arxivlar faoliyatini muvofiqlashtiruvchi raxbar tashkilot

Buyruq– harbiy va ayrim boshqa muassasalarda komandir (boshliq) nomidan e'lon qilinadigan yoki alohida ijrochilarga qaratilgan hujjat.

Byulleten **G' Byulleten** – 1) Biron muassasaning vaqti-vaqti bilan nashr qilib turiladigan bosma nashri; 2) Ijtimoiy-siyosiy ahamiyatga molik muhim voqea xususida qisqacha xabar, axborot; 3) Nomzod haqida etarli ma'lumotlar bosilgan, yashirin ovoz berishga mo'ljallangan hujjat. Qarang saylov varaqasi; 4) Kishiga vaqtincha mehnatga qobiliyatsizligi haqida shifokor tomonidan beriladigan kasallik varaqasi.

Vakolatnoma – hujjat, unda ko'rsatilgan shaxs(shaxslar)ga xalqaro shartnomaga imzo chekish, muzokara, kongress (konferentsiya)larda ishtirok etish huquqini beradi.

Vaqtincha saqlanadigan hujjat – saqlanish muddati vaqtincha deb ko'rsatilgan va bu muddat o'tishi bilan doimiy saqlanishga topshiriladigan yoki yo'q qilinadigan hujjat

Gerbli blanka– hujjat blankasi o'zida O'zbekiston Respublikasi Gerbining qayti ishlangan nusxasini aks ettiradi

Guvohnoma – yuridik ahamiyatga molik biror fakt (tug'ilish, nikoh) yohud shaxsning huquqi (muallifligi, o'quv yurtini bitirganligi)ni rasman tasdiqlaydigan hujjat

Davlat arxiv fondi davlat tasarrufiga olingan hamda davlat va idoraviy arxivlarda saqlanayotgan hujjatlar majmui

Davlat arxivi– hujjatlarni jamlash, hisobini olib borish, saqlash va ulardan foydalanishni tashkil etish, shuningdek ilmiy-tadqiqot (ayrim toifadagi davlat arxivlari uchun) ishlari olib boruvchi muassasa.

Yozishma – tashkilot, muassasalar orasida pochta aloqasi va boshqa aloqa kanallari yordamida etkaziladigan hujjatlashtirish qoidalariga muvofiq tuzilgan axborotlashgan yozma xabar

Yozma buyruq – mansabdor shaxs yoki tashkilotning o'z qo'l ostidagi kishilarga yoki tobe tashkilotlarga bayon etilgan talablarni bajarish haqidagi farmoyishdan iborat hujjat.

Jamlanadigan arxiv– arxiv jamg'armasi tarkibi muntazam ravishda arxiv jamg'armalari bilan to'ldirib turiladigan arxiv.

Idoraviy arxiv– yuridik shaxsning arxiv hujjatlarini jamlash, hisobga olish, saqlash va ulardan foydalanishni amalga oshiruvchi tarkibiy bo'linmasi

Ijro varaqasi– fuqarolik yohud jinoiy ish (mulkiy va pulli jazo qismi) bo'yicha sud qarori yoki hukmini ijro etish haqidagi sud (arbitraj) ning farmoyishi bayon etilgan hujjat.

Yig'majild – muassasaning bir masala yoki faoliyatining biror tomoniga oid va jamlanib, alohida jildga solingan yoki muqovalangan hujjatlar to'plami (yozma hujjatlarning saqlov birligi). Ko'p hollarda arxiv ishida "delo" so'zi arxivdagi ma'nali hujjatlarni saqlov birligi belgisi sifatida qo'llaniladi

Yig'majildlar nomenklaturasi– ish yuritishda joriy etilib, saqlov muddati ko'rsatilgan yig'majildlarning muayyan tartibdagi ro'yxati

Ilmiy-texnik hujjatlar – sanoat, qurilish, transport, aloqa va texnika tanlari sohasidagi ilmiy tadqiqodlar, texnik ishlanmalar jarayoni hamda natijalarini, shuningdek ularning yo'nalish va ishlab chiqarishga joriy etish usullarini qayd etadigan hujjatlar turkumi

Ish yuritish– tashkilotlarning hujjatlashtirish va rasmiy hujjatlar bilan ishlarni tashkil etish faoliyatini ta'minlab beruvchi jarayon

Kal'kulyatsiya (lotincha) – u yoki bu narsaning (sanoat mollari, bajarilgan ish, Tovar harajati va hokazo) tannarxi yoki bahosi hisobini o'z ichiga olgan hujjat.

Ko'rsatma- 1) Davlat boshqaruv organining aksariyat axborot-metodik tarzidagi, shuningdek, mazkur organ va yuqori boshqaruv organlarining buyruq, yo'riqnoma va boshqa hujjatlarining ijrosini tashkil etish bilan bog'liq masalalar bo'yicha chiqaradigan huquqiy hujjati. 2) Loyihalash va qurilishning alohida masalalari bo'yicha talab va zarur tushuntirishlarni ifoda etuvchi hujjat

Qaror – tizimli boshqariladigan oliy va ayrim markaziy organlarning shu organlar oldida turgan eng muhim va printsiptal masalalarni hal etish hamda amalga oshirishning barqaror me'yor, qoidalarini belgilash maqsadida qabul qiladigan huquqiy hujjati. 1) Qaror odatda uzoq muddatga

mo'ljallanadi va tashkilot hamda mansabdor shaxslarning, ularning tobeligidan qat'i nazar, keng doirasiga daxldor bo'ladi. 2) Hukumatning oliy organi tomonidan qabul qilingan qarorlar qonuniy, xukumatning ijro etuvchi organi tomonidan qabul qilingan qarorlar noqonuniy hisoblanadi.

Nomenklatura (lotincha) 1) Biron bir sohada qo'llaniladigan nomlar, terminlar va shu nom bilan ataluvchi narsalar ro'yxati, majmui; 2) Rahbar idoralar tomonidan tayinlanadigan lavozimlar ro'yxati.

Nomli ko'rsatkich predmetli ko'rsatkichning bir turi bo'lib, familiya, ism, otasining ismi, taxallus, laqabni o'z ichiga oladi

Passport (frantsuzcha) 1) Shaxs haqida asosiy ma'lumot (turar joyi, ish joyi, oilaviy va ijtimoiy ahvoli, harbiy xizmatga munosabati va boshqa)larni o'z ichiga olgan guvohnoma; 2) Inshoot yohud biror buyumning mavjudligini qayd etuvchi va uni ishlatish xususida texnik tavsilot beruvchi hujjat; 3) korxonaning umumiy, shuningdek uning ayrim tsexlari, xizmat va uchastkalarining ishlab chiqarish tuzilmasi hamda ishlab chiqarish texnik jihozlanganlik holatini tavsiflovchi hujjat.

Rasmiy hujjat – huquqiy yoki rasmiy (lavozim egasi) shaxs tomonidan tuzilgan, rasmiylashtirilgan hamda tegishlicha tasdiqlangan hujjat

Ro'yxat – hujjatlar, predmetlar, ob'ektlarni ularga nisbatan ma'lum norma va talablarni joriy qilish maqsadida sistemalashtirib tuzilgan ro'yxati

Tavsifnoma biron shaxs yoki biror narsaning o'ziga xos sifatleri, xususiyatlari, fazilatlari va kamchiliklari ta'riflari.

Fuqarolarning shaxsiy arxivlari – O'zbekiston fuqarolari tasarrufidagi hujjatlar majmui

Hujjat aylanishi hujjatning kelib tushgan yoki yaratilgan daqiqasidan boshlab ijro etilgan yoki jo'natilgan paytigacha bo'lgan harakati

Hujjat blanki – rekvizitning doimiy axboroti bilan ko'chirilgan va axborotlar o'zgarishi bilan ular yoziladigan joyi ajratilgan yagona namuna(standart)dagi varaq

Hujjat vizasi – xizmatdagi shaxsning hujjat mazmuni bilan tanishganligi yoki tanishmaganligini bildiruvchi hujjat rekviziti

Hujjat dublikati asl hujjat o'rniga yangidan tayyorlangan takroriy yuridik kuchga ega bo'lgan va asl hujjat o'rniga ishlatiladigan nusxa

Hujjatlar turkumi – muayyan soha, biror masala bo'yicha hujjatlar yig'indisi (majmui)

Shartnoma (kontrakt) ikki yoki undan ortiq tomonlar kelishuvi asosida (masalan, huquqiy munosabatlarni, majburiyatlarni o'rnatish haqida) tuzilgan yozma ravishdagi kelishuv

Shartnoma, bitim – huquqiy munosabatlarni o'rnatish haqidagi yozma ravishdagi kelishuv

Shaxsiy tarkib bo'yicha hujjatlar – xodimning ish beruvchi bilan mehnat munosabatlarni aks ettiruvchi arxiv hujjatlari

Test savollari

- 1 **Qaysi organ arxiv xujjatlarini cheklash vakolatiga ega?**
 - * O'zR Vazirlar Maxkamasi xuzuridagi "O'z arxiv agentligi"
 - O'zbosharxiv
 - Vazirlar Maxkamasi
 - O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi
- 2 **"O'zarxiv agentligi" qaysi oliy davlat organiga bo'ysunadi?**
 - * O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasi ga.
 - O'zbekiston Respublikasi Prezidentiga
 - Oliy Majlisga
 - Shaxar va viloyat xokimiyatlariga
- 3 **Hujjatlarni depozitar saqlash turi nima?**
 - * Hujjatlarni shartnoma asosida muayyan vaqt davomida saqlash.
 - Hujjatlarni vaqtincha saqlash.
 - Hujjatlarni doimiy saqlash.
 - Hujjatlarni mustaqil ravishda saqlash
- 4 **Davlat arxivlari qanday moliyalanadi?**
 - * Davlat mablag'lari xisobidan.
 - Xo'jalik ishlari xisobidan.
 - Xomiyalar xisobidan.
 - Xalqaro banklar tomonidan.
- 5 **Arxiv xuquqini manbai nima xisoblanadi?**
 - * Respublika arxiv ishiga tegishli xuquqiy me'yoriy xujjatlar bilan.
 - Faqat arxiv ishiga tegishli xujjat bilan
 - O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasi qarorlari bilan.
 - Arxivlar to'g'risidagi qonun bilan
- 6 **"Arxiv" so'zi nimani bildiradi?**
 - * Lotinchadan tarjima qilinganda "Davlat binosi".
 - Lotinchadan tarjima qilinganda "Xujjatlarni yig'ish".
 - Grekchadan tarjima qilinganda "Xujjatlar joylashtirilgan bino".
 - Inglizchadan tarjima qilinganda "Xujjatlarni yig'ish".
- 7 **"Arxivlar to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni qachon qabul qilingan?**
 - * 1999 yil 15 aprel.
 - 1998 yil 15 may
 - 1999 yil 20 sentyabr.
 - 1997 yil 16 oktyabr
- 8 **O'zbekiston Respublikasini "Axborotlashtirish to'g'risida"gi Qonuni qachon qabul qilingan?**
 - * 2003 yil 11 dekabr.
 - 2004 yil 26 dekabr.

2010 yil 22 dekabr.

2008 yil 28 aprel.

9 O'zbekiston Respublikasining "Arxiv ishi to'g'risida"gi Qonuni qachon qabul qilingan?

*2010 yil 15 iyun.

2003 yil 11 dekabr.

2010 yil 22 dekabr.

2008 yil 28 avgust.

10 Arxivlarni tashkil qilish xuquqlari kimlarga berilgan?

*Jismoniy va yuridik shaxslarga.

Yuridik shaxslarga.

Jismoniy shaxslarga.

Tashkilot va muassasalarga.

11 Qaysi hujjatlar doimiy saqlanishga taaluqli hisoblanadi?

* Milliy Arxiv fondi tarkibiga kiritilgan hujjatlar.

Davlat arxivi fondlari xujjatlari.

Nodavlat

arxivlari fondlari xujjatlari.

Vazirliklar fondlari xujjatlari.

12 O'zbekistonda arxivlar faoliyatini qaysi organ moliyalashtiradi?

*O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasi.

Shaxar va viloyat xokimiyatlari.

Shaxar va viloyat moliya bo'limlari.

13 Nodavlat arxiv fondlari nima?

*Nodavlat tashkilotlarni barcha hujjatlari.

Jismoniy va yuridik shaxslarni barcha arxiv xujjatlari.

Davlat va chet el tashkilotlarining barcha xujjatlari.

14 Fondlash nima?

* Milliy Arxiv fondlari doirasida xujjatlarni tashkil qilish.

Arxiv fondi doirasida xujjatlarni tashkil qilish.

xujjatlarni turlarga ajratish.

xujjatlarni tizimlashtirish.

15 Arxiv xuquqi manbai nima?

* O'zbekiston Respublikasi arxiv ishiga tegishli xuquqiy-me'yoriy xujjatlar.

faqat arxiv ishiga tegishli xujjatlar.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasi qarorlari.

Arxivlar to'g'risidagi qonun

16 Kataloglar tizimini nima tashkil qiladi?

*kataloglar yig'indisi

kartoteka.

Ro'yxat
fondlar yig'indisi

17 Arxiv shifri nima?

* bu fond va jild raqami.

bu arxiv nomi va ruyxat raqami.

bu jildni saqlash joyini shartli belgisi, arxiv nomi, fond raqami, ruyxat

raqami, ro'yxat bo'yicha jild raqami.

nomenklatura katalogi bo'yicha jild raqami.

18 Indeks bu...

* shartli belgi, til elementi, raqam, xarf va shartli belgilar.

katalog kartochkalaridagi raqamlar.

xujjat to'g'risida ma'lumotlar.

shifrlashni o'ntalik sistemasi

19 Elektron xujjatni ta'riflab bering?

*elektron shakldagi, elektron imzoga ega rekvizitli asliga muvofiq elektron

xujjat

bosma matn.

elektron ma'lumot yoki xujjat.

xujjatni elektron talqini.

20 O'zbekiston MAF qanday fondlardan tashkil topgan?

*davlat va nodavlat

xususiy-kooperativ

kollektiv-xususiy

davlat va xususiy

21 "Arxiv" so'zi qanday ma'noni beradi?

*Arxivium – hukumat bino

Arxeos – qadimgi

Arxiv – ibodatxonasi yozuvxonasi

Arktikus – yuqori muassasa

22 "O'zarxiv agentligi" qaysi oliy davlat organiga bo'ysunadi?

*O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasiga.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentiga

Oliy Majlisga

Shaxar va viloyat xokimiyatlariga

23 Hujjatlarni depozitar saqlash turi nima?

*Hujjatlarni shartnoma asosida muayyan vaqt davomida saqlash.

Hujjatlarni vaqtincha saqlash.

Hujjatlarni doimiy saqlash.

Hujjatlarni mustaqil ravishda saqlash.

24 Davlat arxivlari qanday moliyalanadi?

* Davlat mablag'larini hisobidan.

Xo'jalik ishlari hisobidan

Xomiylar xisobidan.
Xalqaro banklar tomonidan.

25 Fondlash nima?

* Milliy Arxiv fondlari doirasida xujjatlarni tashkil qilish.
Arxiv fondi doirasida xujjatlarni tashkil qilish.
xujjatlarni turlarga ajratish.
xujjatlarni tizimlashtirish.

26 Aktiv komplektlash prinsipi nimani bildiradi?

*Arxivlarni komplektlash manbalarini aniqlash.
xujjatlarni saqlashni muximligini fuqarolarga tushuntirish.
shaxsiy fondlar tarkibini kengaytirish
xujjatlarni qiymatini aniqlash

27 Qaysi xujjatlar doimiy saqlanadi?

*Davlat arxivi fondlari xujjatlari
Milliy Arxiv fondi tarkibiga kiritilgan xujjatlar.
Nodavlat arxivi fondlari xujjatlari.
Vazirliklar fondlari xujjatlari

28 Arxiv nusxasi nima?

*yozma xujjatni suratga olingan yoki kuchirilgan nusxasi.
Arxiv xujjatlarini miqdoriy ko'rsatgichlari.
arxiv xujjati turi.
arxiv xujjatining asli.

29 Qaysi organ axiv xujjatlarini cheklash vakolatiga ega?

* O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasi xuzuridagi "O'zarxiv agentligi"
O'zbosharxiv
Vazirlar Maxkamasi
O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi.

30 "O'zarxiv agentligi" qaysi oliy davlat organiga bo'ysunadi?

*O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasi ga.
O'zbekiston Respublikasi Prezidentiga
Oliy Majlisga
Shaxar va viloyat xokimiyatlariga

31 Hujjatlarni depozitar saqlash turi nima?

*Hujjatlarni shartnoma asosida muayyan vaqt davomida saqlash.
Hujjatlarni vaqtincha saqlash.
Hujjatlarni doimiy saqlash.
Hujjatlarni mustaqil ravishda saqlash

32 Davlat arxivlari qanday moliyalanadi?

* Davlat mablag'lari xisobidan.
Xo'jalik ishlari xisobidan.
Xomiylar xisobidan

Xalqaro banklar tomonidan.

33 Arxiv xuquqini manbai nima hisoblanadi?

*Respublika arxiv ishiga tegishli xuquqiy me'yoriy hujjatlar bilan.
Faqat arxiv ishiga tegishli hujjat bilan.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarorlari bilan.
Arxivlar to'g'risidagi qonun bilan.

34 "Arxiv" so'zi nimani bildiradi?

*Lotinchadan tarjima qilinganda "Davlat binosi".

Fransuzchadan tarjima qilinganda "Hujjatlarni yig'ish".

Grekchadan tarjima qilinganda "Hujjatlar joylashtirilgan bino".

Inglizchadan tarjima qilinganda "Hujjatlarni yig'ish".

35 "Arxivlar to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni qachon qabul qilingan?

*1999 yil 15 aprel.

1998 yil 15 may.

1999 yil 20 sentyabr.

1997 yil 16 oktyabr.

36 O'zbekiston Respublikasini "Axborotlashtirish to'g'risida"gi Qonuni qachon qabul qilingan?

*2003 yil 11 dekabr.

2004 yil 26 dekabr.

2010 yil 22 dekabr.

2008 yil 28 aprel.

37 O'zbekiston Respublikasining "Arxiv ishi to'g'risida"gi Qonuni qachon qabul qilingan?

*2010 yil 15 iyun.

2003 yil 11 dekabr.

2010 yil 22 dekabr.

2008 yil 28 avgust.

38 Arxivlarda hujjatlarni qanday turlari saqlanadi?

* Qo'l yozma va mashinada yozilgan material, ovoz yozuvlari, kino tasmlar, foto suratlar, video tasmlar, xaritalar va chizmalar xamda moddiy manbalardagi yozuvlar.

Sxemalar, chizmalar va xaritalar.

Qo'l yozmalar va kitoblar.

Material manbadagi hujjatlar.

39 Arxivlarni tashkil qilish xuquqlari kimlarga berilgan?

*Jismoniy va yuridik shaxslarga.

Yuridik shaxslarga.

Jismoniy shaxslarga.

Tashkilot va muassasalarga.

40 Qaysi hujjatlar doimiy saqlanishga taaluqli hisoblanadi?

* Milliy Arxiv fondi tarkibiga kiritilgan hujjatlar.

Davlat arxivi fondlari xujjatlari.

Nodavlat

arxivlari fondlari xujjatlari.

Vazirliklar fondlari xujjatlari.

41 O'zbekistonda arxivlar faoliyatini qaysi organ moliyalashtiradi?

*O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasi.

Shaxar va viloyat xokimiyatlari.

Shaxar va viloyat moliya bo'limlari.

42 Nodavlat arxiv fondlari nima?

*Nodavlat tashkilotlarni barcha hujjatlari.

Jismoniy va yuridik shaxslarni barcha arxiv xujjatlari.

Davlat va chet el tashkilotlarining barcha xujjatlari.

43 Fondlash nima?

* Milliy Arxiv fondlari doirasida xujjatlarni tashkil qilish.

Arxiv fondi doirasida xujjatlarni tashkil qilish.

xujjatlarni turlarga ajratish.

xujjatlarni tizimlashtirish.

44 Arxiv xuquqi manbai nima?

* O'zbekiston Respublikasi arxiv ishiga tegishli xuquqiy-me'yoriy xujjatlar.

faqat arxiv ishiga tegishli xujjatlar.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasi qarorlari.

Arxivlar to'g'risidagi qonun

45 Kataloglar tizimini nima tashkil qiladi?

*kataloglar yig'indisi

kartoteka.

Ro'yxat

fondlar yig'indisi

46 Arxiv shifri nima?

* bu fond va jild raqami.

bu arxiv nomi va ruyxat raqami.

bu jildni saqlash joyini shartli belgisi. arxiv nomi, fond raqami, ruyxat

raqami, ruyxat bo'yicha jild raqami.

nomenklatura katalogi bo'yicha jild raqami.

47 Indeks bu...

* shartli belgi, til elementi, raqam, xarf va shartli belgilar.

katalog kartochkalaridagi raqamlar.

xujjat to'g'risida ma'lumotlar.

shifrlashni o'ntalik sistemasi

48 Elektron xujjatni ta'riflab bering?

*elektron shakldagi, elektron imzoga ega rekvizitli asliga muvofiq elektron xujjat

hosma matn

elektron ma'lumot yoki xujjat,

xujjatni elektron taqimi

49 O'zbekiston MAI qanday fondlardan tashkil topgan?

*davlat va nodavlat

xususiy-kooperativ

kollektiv-xususiy

davlat va xususiy

50 "Arxiv" so'zi qanday ma'noni beradi?

*Arxivum – hukumat bino

Arxos – qadimgi

Arxiv – ibodatxonasi yozuvxonasi

Arktikus – yuqori muassasa

51 "O'zarxiv agentligi" qaysi oliy davlat organiga bo'ysunadi?

*O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga,

O'zbekiston Respublikasi Prezidentiga

Oliy Majlisga

Shaxar va viloyat hokimiyatlariga

52 Hujjatlarni depozitar saqlash turi nima?

*Hujjatlarni shartnoma asosida muayyan vaqt davomida saqlash

Hujjatlarni vaqtincha saqlash,

Hujjatlarni doimiy saqlash

Hujjatlarni mustaqil ravishda saqlash

53 Davlat arxivlari qanday moliyalanadi?

* Davlat mablag' lari hisobidan,

Xo'jalik ishlari hisobidan,

Xomiyalar hisobidan

Xalqaro banklar tomonidan,

54 Fondlash nima?

* Milliy Arxiv fondlari doirasida xujjatlarni tashkil qilish,

Arxiv fondi doirasida xujjatlarni tashkil qilish,

xujjatlarni turlarga ajratish,

xujjatlarni tizimlashtirish

55 Aktiv komplektlash prinsipi nimani bildiradi?

*Arxivlarni komplektlash manbalarini aniqlash,

xujjatlarni saqlashni muvommiligini fuqarolarga tushuntirish

shaxsiy fondlar tarkibini kengaytirish,

xujjatlarni qiymatini aniqlash

56 Qaysi xujjatlar doimiy saqlanadi?

*Davlat arxivi fondlari xujjatlari

Milliy Arxiv fondi tarkibiga kiritilgan xujjatlar.

Nodavlat arxivi fondlari xujjatlari.

Vazirliklar fondlari xujjatlari

57 Arxiv nusxasi nima?

*yozma xujjatni suratga olingan yoki kuchirilgan nusxasi.

Arxiv xujjatlarini miqdoriy ko'rsatgichlari.

arxiv xujjati turi.

arxiv xujjatining asli.

MUNDARIJA

No	Bo'limlar	sahifasi
1	Kirish	3
2	Seminar mashg'ulotlari mavzusi va rejası	4
3	Tavsıya etilgan adabiyotlar ro'yxati	18
4	Mustaqil ta'lim mashg'ulotlari	19
5	Glossariy	21
6	Fanga oid test savollari	26

